EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 05 20
COM(2020) 511 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2020 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Kroatijos konvergencijos programos

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2020 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Kroatijos konvergencijos programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2019 m. gruodžio 17 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo strategiją, kuria pradedamas 2020 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Ji tinkamai atsižvelgė į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2019 m. gruodžio 17 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Kroatija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;

(2) 2020 m. vasario 26 d. paskelbta 2020 m. Kroatijai skirta ataskaita[3]. Joje įvertinta Kroatijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2019 m. liepos 9 d. Tarybos priimtas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas[4], veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas rekomendacijas, ir Kroatijos pažanga siekiant

[1] OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
[2] OL L 306, 2011 11 23, p. 25.
[3] SWD(2020) 510 *final*.
[4] OL C 301, 2019 9 5, p. 117.

nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2020 m. vasario 26 d. Atlikusi analizę Komisija padarė išvadą, kad Kroatijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas, siejamas su didele viešojo bei privačiojo sektorių ir išorės skola esant mažam potencialiam augimui;

(3) 2020 m. kovo 11 d. Pasaulio sveikatos organizacija COVID-19 protrūkį oficialiai paskelbė pasauline pandemija. Dėl pandemijos piliečiai, visuomenės ir ekonomika pateko į ekstremalią didelio pavojaus visuomenės sveikatai situaciją. Ji kelia didžiulį spaudimą nacionalinėms sveikatos sistemoms, trikdo pasaulines tiekimo grandines, kelia finansų rinkų nestabilumą, lemia vartotojų paklausos sukrėtimus ir neigiamai veikia įvairius sektorius. Ji kelia grėsmę žmonių darbo vietoms, jų pajamoms ir įmonių verslui. Jos sukeltas didelis ekonominis sukrėtimas jau turi skaudžių pasekmių Europos Sąjungoje. 2020 m. kovo 13 d. Komisija priėmė komunikatą[5], kuriuo raginama užtikrinti suderintą ekonominį atsaką į krizę, įtraukiant visus nacionalinio ir Sąjungos lygmens suinteresuotuosius subjektus;

(4) kelios valstybės narės paskelbė nepaprastąją padėtį arba ėmėsi neatidėliotinų priemonių. Visos neatidėliotinos priemonės turėtų būti griežtai proporcingos, būtinos ir ribotos trukmės, be to, turėtų atitikti Europos ir tarptautinius standartus. Joms turėtų būti taikoma demokratinė priežiūra ir nepriklausoma teisminė peržiūra;

(5) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo[6]. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliam ekonomikos nuosmukiui. Komunikate Komisija pritarė Tarybos nuomonei, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 protrūkio, dabartinės sąlygos leidžia pradėti taikyti šią išlygą. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos vertinimui. Pradėjus taikyti bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą leidžiama laikinai nukrypti nuo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutiniu laikotarpiu. Kalbant apie korekcinę dalį, Taryba taip pat gali, remdamasi Komisijos rekomendacija, priimti patikslintą fiskalinę trajektoriją. Taikant bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą Stabilumo ir augimo pakto procedūros nestabdomos. Ji suteikia galimybę valstybėms narėms nukrypti nuo paprastai taikomų biudžetinių reikalavimų, o Komisijai ir Tarybai – imtis būtinų politikos koordinavimo priemonių laikantis Pakto;

(6) siekiant apriboti ir kontroliuoti pandemijos plitimą, padidinti nacionalinių sveikatos sistemų atsparumą, verslui bei namų ūkiams teikiamos paramos priemonėmis sušvelninti socioekonominius padarinius ir užtikrinti adekvačias sveikatos ir saugos sąlygas darbo vietoje, kad būtų galima atnaujinti ekonominę veiklą, reikia nuolatinių veiksmų. Kad paremtų valstybių narių pastangas tose srityse, ES turėtų visapusiškai išnaudoti įvairias turimas priemones. Be to, valstybės narės ir Sąjunga turėtų bendradarbiaudamos rengti priemones, kurios yra būtinos, kad galėtume grįžti prie įprasto savo visuomenės ir ekonomikos funkcionavimo ir tvaraus augimo, įtraukdamos, *inter alia*, žaliąją pertvarką bei skaitmeninę transformaciją ir naudodamosi visa krizės metu įgyta patirtimi;

---

5 COM(2020) 112 *final*.

6 COM(2020) 123 *final*.

(7) dėl COVID-19 krizės išryškėjo bendrosios rinkos gebėjimas lanksčiai prisitaikyti prie išskirtinių aplinkybių. Vis dėlto siekiant užtikrinti greitą ir sklandų perėjimą prie atsigavimo etapo ir laisvo prekių, paslaugų bei darbuotojų judėjimo, išskirtines priemones, neleidžiančias normaliai veikti bendrajai rinkai, būtina panaikinti, kai tik jos bus nebebūtinos. Dabartinė krizė parodė, kad sveikatos sektoriuje reikia pasirengimo krizėms planų, visų pirma apimančių geresnes pirkimo strategijas, diversifikuotas tiekimo grandines ir strateginius būtiniausių prekių rezervus. Jie yra esminiai platesnių pasirengimo krizėms planų rengimo elementai;

(8) kad visus nenaudojamus Europos struktūrinių ir investicijų fondų išteklius valstybės narės galėtų sutelkti išskirtiniam COVID-19 pandemijos poveikiui švelninti, Sąjungos teisės aktų leidėjas jau priėmė atitinkamų teisės aktų pakeitimus[7]. Tais pakeitimais bus suteikta papildomų lankstumo galimybių ir nustatytos supaprastintos ir racionalizuotos procedūros. Siekiant sumažinti pinigų srautų sunkumus, valstybėms narėms taip pat suteikta galimybė 2020–2021 finansiniais metais pasinaudoti 100 % bendru finansavimu iš Sąjungos biudžeto. Kroatija raginama visapusiškai pasinaudoti tomis galimybėmis, kad padėtų asmenims ir sektoriams, kuriuos šie iššūkiai paveikė labiausiai;

(9) tikėtina, kad socioekonominiai pandemijos padariniai bus didelio masto ir dėl skirtingų specializacijos modelių skirtinguose Kroatijos regionuose jie bus nevienodi. Ypač nukentės pakrančių regionai ir salos, labai priklausantys nuo turizmo. Todėl dabartinėmis aplinkybėmis reikia tikslinių atsakomųjų politikos priemonių;

(10) 2020 m. balandžio 30 d. Kroatija pateikė 2020 m. nacionalinę reformų programą ir 2020 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;

(11) šiuo metu Kroatijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė;

(12) 2020 m. konvergencijos programoje Vyriausybė numato nominaliojo balanso pablogėjimą nuo 0,4 % BVP pertekliaus 2019 m. iki 6,8 % BVP deficito 2020 m. ir pagerėjimą iki 2,4 % BVP deficito 2021 m. 2020 m. konvergencijos programoje numatoma, kad iki 73,2 % BVP 2019 m. sumažėjęs valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2020 m. išaugs iki 86,7 % BVP. Makroekonominę ir fiskalinę perspektyvą veikia didelis neapibrėžtumas dėl COVID-19 pandemijos;

(13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir laikydamasi suderinto Sąjungos požiūrio, Kroatija ėmėsi biudžetinių priemonių, kad padidintų sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims bei įmonėms. Pagal 2020 m. konvergencijos programą tos biudžetinės priemonės sudarė 2,8 % BVP. Dvi pagrindinės priemonės yra subsidija, išmokėta įmonėms už darbuotojų išlaikymą, ir labiausiai nukentėjusių įmonių atleidimas nuo mokesčių. Be to, Kroatija priėmė 1,3 % BVP dydžio (2020 m. konvergencijos programos

[7] 2020 m. kovo 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/460 , kuriuo dėl konkrečių priemonių investicijoms į valstybių narių sveikatos priežiūros sistemas ir kitus jų ekonomikos sektorius sutelkti reaguojant į COVID-19 protrūkį iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 508/2014 (Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva) (OL L 99, 2020 3 31, p. 5), ir 2020 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/558 , kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013 ir (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su konkrečiomis priemonėmis, kuriomis sudaromos išskirtinės lanksčios sąlygos naudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas reaguojant į COVID-19 protrūkį (OL L 130, 2020 4 24, p. 1).

duomenimis) priemones, kurios, nors ir nedaro tiesioginio poveikio biudžetui, bet padės didinti įmonių likvidumą. Tos priemonės apima gyventojų ir įmonių pajamų mokesčių ir socialinių įmokų atidėjimą. Apskritai priemonės, kurių ėmėsi Kroatija, atitinka Komisijos komunikate dėl suderinto ekonominio atsako į COVID-19 protrūkį išdėstytas gaires. Visiškas tų priemonių įgyvendinimas, o vėliau, kai leis ekonominės sąlygos, fiskalinės politikos perorientavimas siekiant užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę padės išsaugoti fiskalinį tvarumą vidutiniu laikotarpiu;

(14) remiantis Komisijos 2020 m. pavasario prognoze, grindžiama nesikeičiančios politikos scenarijumi, Kroatijos valdžios sektoriaus balansas bus −7,1 % BVP 2020 m. ir −2,2 % BVP 2021 m. Numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis 2020 m. pasieks 88,6 % BVP, o 2021 m. sumažės iki 83,4 % BVP;

(15) dėl 2020 m. Kroatijos planuojamo 3 % BVP deficito ribos viršijimo 2020 m. gegužės 20 d. Komisija paskelbė pranešimą, parengtą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Apskritai analizė rodo, kad Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/1997 apibrėžtas deficito kriterijus nėra įvykdytas;

(16) reaguodama į pandemiją Kroatija skubiai ėmėsi plataus užmojo priemonių, kad apsaugotų savo piliečius ir sustabdytų viruso plitimą. Dėl pandemijos (ir susijusių jos plitimo valdymo priemonių) labai sutriko verslo veikla ir tai turi neigiamų padarinių darbo rinkai. Numatoma, kad 2020 m. realusis BVP sumažės 9,1 % ir 2021 m. padidės 7,5 %, o nedarbo lygis, remiantis Komisijos prognoze, 2020 m. padidės iki 10,2 % ir 2021 m. sumažės iki 7,4 %. Didelį poveikį pajus turizmo sektorius, sudarantis labai didelę Kroatijos ekonomikos dalį. Tuo pačiu metu Kroatijai taip pat teko šalinti didelio žemės drebėjimo, įvykusio 2020 m. kovo 22 d. Zagrebe, padarinius. Siekdama sušvelninti neigiamą poveikį ekonomikai, Kroatija ėmėsi plataus užmojo priemonių, įskaitant darbo užmokesčio rėmimo priemones, atleidimą nuo mokesčių ir socialinių įmokų bei jų mokėjimo atidėjimą, paramą MVĮ, papildomas eksporto draudimo garantijas ir paskolų dalių mokėjimo moratoriumą, taip pat konkrečias turizmui ir kitiems itin nukentėjusiems sektoriams skirtas priemones;

(17) COVID-19 protrūkis tapo Kroatijos sveikatos sistemos atsparumo išbandymu. Nors sveikatos priežiūros prieinamumas Kroatijoje apskritai yra geras, dėl atstumo nepatenkinami medicininiai poreikiai yra vieni didžiausių Sąjungoje. Geresnes galimybes pasinaudoti sveikatos priežiūros paslaugomis sudarytų tolygesnis geografinis sveikatos priežiūros darbuotojų ir įstaigų pasiskirstymas. Dar galėtų būti tobulinamas Kroatijos centrinės valdžios ir apskričių valdžios institucijų atsakomybės už sveikatos priežiūros įstaigas pasidalijimas. Centrinė valdžia turi padengti apskritims priklausančių ligoninių skolas, tačiau turi mažai galimybių daryti įtaką jų valdymui. Siekiant užtikrinti ypatingos svarbos medicinos produktų tiekimą ir galimybę imtis veiksmų COVID-19 plitimui apriboti, labai svarbu, kad centrinė valdžia ir apskritys bendradarbiautų glaudžiau. Naudojant e. sveikatos priemones galima sumažinti sveikatos priežiūros darbuotojų ir pacientų tiesioginių kontaktų skaičių, taip sumažinama ir infekcijų rizika. Elektroninių receptų naudojimas plačiai paplitęs, tačiau tik nedidelė dalis siuntimų ir sveikatos įrašų yra skaitmeniniai;

(18) sulėtėjus ekonominei veiklai, darbdaviams sunku mokėti darbo užmokestį, todėl galima tikėtis, kad padidės nedarbo bei skurdo lygis ir dar labiau išryškės teritoriniai skirtumai. Aktyvios darbo rinkos politikos priemonėmis paprastai naudojamasi vangiai, tačiau dabartinėmis aplinkybėmis tokių programų svarba išaugo. Siekiant paremti darbdavius ir kuo labiau sumažinti atleidžiamų darbuotojų skaičių, reikėtų stiprinti tokias priemones, kaip ir kitas ribotos trukmės paramos schemas, visų pirma

sutrumpinto darbo laiko schemas. Trumpuoju laikotarpiu jos padeda išsaugoti darbo vietas, tačiau ir vidutinės trukmės laikotarpiu dar yra galimybių geriau numatyti darbo rinkos poreikius ekonomikai atsigaunant. Kroatijos valstybinė užimtumo tarnyba turėtų dėti daugiau pastangų, kad padėtų darbo jėgai ugdyti tinkamus įgūdžius (pvz., skaitmeninius įgūdžius), parengtų neaktyviems gyventojams skirtas informavimo strategijas ir kovotų su nedeklaruojamu darbu. Bedarbio pašalpa nesuteikia minimalios socialinės apsaugos atleistiems darbuotojams, nes tiek jos aprėptis, tiek adekvatumas yra maži. Galimybės mažinti skurdą skiriant minimalių pajamų išmokas taip pat vertinamos kaip prastos, turint omenyje aukštą skurdo ir socialinės atskirties lygį, teritorinius skirtumus ir rizikos veiksnius, susijusius su amžiumi, lytimi ir negalia;

(19) susirūpinimą kelia interneto ryšio patikimumas. Daugelis Kroatijos namų ūkių neturi namuose prieigos prie spartaus interneto. Apie 70 % namų ūkių naudojasi fiksuotuoju plačiajuosčiu ryšiu ir tik 6 % naudojasi ne mažiau kaip 100 Mbps spartos fiksuotuoju plačiajuosčiu ryšiu. Ypač kaimo vietovėse tai gali užkirsti kelią nuotoliniam darbui ir mokymuisi, visų pirma pažeidžiamoms grupėms, pavyzdžiui, studentams iš palankių sąlygų neturinčių šeimų arba neįgaliesiems. Kyla pavojus, kad pereinant prie labiau skaitmenizuotos visuomenės šios grupės gali likti nuošalyje. Glaudžiai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais reikėtų sudaryti geresnes alternatyvias darbo sąlygas, kuriomis naudojamos skaitmeninės technologijos, nes nuotoliniu būdu dirbančių darbuotojų dalis (6–7 %) dabar tesiekia pusę ES vidurkio;

(20) kai kuriuos ekonomikos sektorius nuolat neigiamai veikė darbo jėgos trūkumas, daugiausia nulemtas įgūdžių stokos. Įgūdžių stoka galėtų sumažėti, o našumas – padidėti, jei darbuotojai būtų skatinami įgyti tinkamų įgūdžių, įskaitant skaitmeninius, pirminio švietimo ir mokymo metu, o vėliau persikvalifikuojant ir keliant kvalifikaciją. Švietimo ir mokymo sistemos kokybė bei įtraukumas turi būti gerinami visais lygmenimis, taip pat turi būti tęsiama mokymo programų reforma. Šios krizės metu jau įsitikinta, koks vertingas yra skaitmeninio švietimo įvedimas; reikia toliau plėtoti skaitmeninio švietimo ir mokymo infrastruktūrą ir medžiagą, taip pat mokytojų, mokinių ir suaugusiųjų skaitmeninius įgūdžius;

(21) Kroatija turėtų remti nuolatinį kreditų ir kito finansavimo (įskaitant ne bankų), skirto perspektyviems skolininkams, kuriuos neigiamai paveikė krizė, srautą. Kroatija priėmė keletą mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) skirtų skatinamųjų priemonių ir paramos schemų. Kad būtų įveikta krizė ir užtikrintas sklandus ekonomikos atsigavimas, turėtų būti toliau dedamos pastangos greitai ir nuolat didinti įmonių likvidumą teikiant paskolas ir garantijas, visų pirma valstybės garantijas, daugiausia dėmesio skiriant MVĮ. Norėdamos patenkinti savo finansavimo poreikius, Kroatijos įmonės labai priklauso nuo bankų paskolų ir grynųjų pinigų srautų. Bankų sistema turėtų būti remiama garantijomis, kad būtų atverti nauji MVĮ finansavimo šaltiniai ir pagerintos galimybės gauti finansavimą. Rengiant ir įgyvendinant šias priemones reikia atsižvelgti į bankų sektoriaus atsparumą. Didinti įmonių likvidumą taip pat padėjo atleidimas nuo mokesčių bei socialinių įmokų mokėjimo ir leidimas juos atidėti;

(22) vėl dedamos pastangos mažinti administracinę naštą ir reguliavimo apribojimus. Tačiau apskritai įmonių veiklą ir toliau stabdo vis dar didelė reglamentavimo ir administracinė našta, pavyzdžiui, susijusi su leidimais, ataskaitų teikimo reikalavimais ir mokesčių procedūromis. Konsultuojantis su suinteresuotosiomis šalimis ir tam skirtoje interneto svetainėje vis geriau identifikuojama administracinė ir finansinė našta, taip pat diegiamos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti sunkiausias prievoles. Taip pat labai svarbu užtikrinti galimybes be kliūčių užsiimti profesine

veikla supaprastinant reglamentavimo sistemas ir susijusias administracines procedūras, visų pirma MVĮ ir labai mažoms įmonėms, įskaitant atskirai praktikuojančius specialistus. Buvo atlikta parafiskalinių mokesčių peržiūra ir 2020 m. gegužės mėn. Vyriausybė priėmė pirmąjį veiksmų planą;

(23) siekiant paremti ekonomikos atsigavimą, bus svarbu paankstinti brandžių viešųjų investicinių projektų įgyvendinimą ir skatinti privačiąsias investicijas, be kita ko, imantis atitinkamų reformų. Kroatija turėtų skatinti investicijas į augimą didinančius sektorius, prisidedančius prie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos. Viešojo administravimo ir įmonių skaitmeninei transformacijai labai svarbi moderni ir tvirta skaitmeninė infrastruktūra. Vykdant skaitmeninę pertvarką būtina sąlyga – investicijos į itin didelio pralaidumo tinklus, įskaitant 5G. Investicijos turėtų padėti Kroatijai siekti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir energetikos pertvarkos tikslų, nustatytų jos nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane. Kroatijai ypač reikia ir ji turi galimybių investuoti į tvarų miesto ir geležinkelių transportą, energijos vartojimo efektyvumą, atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir aplinkos infrastruktūrą. Be to, kalbant apie vandens ir atliekų tvarkymą, Kroatija gerokai atsilieka nuo ES vidurkio, todėl investicijos būtinos jos ekonominiam vystymuisi palaikyti. Kroatijai reaguoti į kai kuriuos dėl perėjimo prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos kylančius iššūkius, visų pirma šalies ataskaitos D priede nurodytose teritorijose, turėtų padėti 2021–2027 m. Teisingos pertvarkos fondo programavimas. Tai suteiktų Kroatijai galimybę kuo geriau pasinaudoti tuo fondu;

(24) Kroatijos viešojo administravimo veiksmingumas yra mažesnis už ES vidurkį. Veiksmingumą ir spartą mažina menki politikos ir projektų rengimo ir įgyvendinimo gebėjimai – tai tapo akivaizdu per krizę įgyvendinant struktūrinius ir investicijų fondus, kurie Kroatijai suteikia puikią galimybę sušvelninti krizės padarinius ir paremti ekonomikos atsigavimą. Nepasistūmėta įgyvendinant nei naują strateginio planavimo sistemą, nei paskelbtą Nacionalinę vystymosi strategiją. Be to, esama didelio viešojo administravimo įstaigų teritorinio susiskaidymo ir trūksta vietos lygmens pusiausvyros tarp pareigų ir išteklių. Tai prisideda prie nevienodos visoje šalyje teikiamų viešųjų paslaugų kokybės ir didina administracines išlaidas;

(25) verslo aplinką ir toliau neigiamai veikia daug neišnagrinėtų bylų ir ilgos procedūros civiliniuose ir komerciniuose teismuose ir tai neleidžia veiksmingai spręsti nemokumo bylų, o baudžiamosios teisenos kokybės ir efektyvumo problemos trukdo kovoti su ekonominiais ir finansiniais pažeidimais. Padaryta pažanga sprendžiant seniausias nebaigtas teismo bylas ir naudojant elektroninį ryšį teismuose, tačiau dar yra ką tobulinti;

(26) nors šiose rekomendacijose dėmesys sutelktas į pandemijos socioekonominio poveikio švelninimą ir palankesnių sąlygų ekonomikai atsigauti sudarymą, 2019 m. liepos 9 d. Tarybos priimtose 2019 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose taip pat aptartos reformos, būtinos siekiant reaguoti į vidutinio laikotarpio ir ilgalaikius struktūrinius iššūkius. Tos rekomendacijos tebėra aktualios, o jų įgyvendinimas bus toliau stebimas per visą kitų metų Europos semestro metinį ciklą. Taip pat bus stebimas ir rekomendacijų dėl ekonominės politikos, susijusios su investicijomis, įgyvendinimas. Į pastarąsias rekomendacijas turėtų būti atsižvelgta strateginio sanglaudos politikos finansavimo po 2020 m. programavimo procese, be kita ko, rengiant dabartinės krizės poveikio švelninimo priemones ir išėjimo iš jos strategijas;

(27) Kroatijos finansų sektorius yra pakankamai kapitalizuotas ir pelningas, o bankų sektoriaus turto kokybė per pastaruosius kelerius metus pagerėjo. Tačiau finansų

įstaigos greičiausiai patirs tam tikrą įtampą dėl jų pozicijų sektoriuose, kurie yra labiausiai pažeidžiami COVID-19 protrūkio. Nustatytos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti neigiamą viruso plitimo valdymo priemonių poveikį įmonėms. Labai svarbu, kad šios priemonės būtų laikinos, susijusios tik su protrūkiu ir pakankamos, kad padėtų finansinių sunkumų patiriančioms įmonėms atkurti gyvybingumą. Toks požiūris padės įmonėms ir nesumenkins Kroatijos padarytos pažangos didinant finansų sektoriaus stabilumą;

(28) labai svarbios tolesnės pastangos stiprinti korupcijos prevencijos ir sankcijų už ją sistemą siekiant užtikrinti atsigavimą po COVID-19 krizės ir pasiekti veiksmingą, atskaitingą ir skaidrų lėšų ir išteklių skyrimą ir paskirstymą. Nepaisant to, kad iš dalies įgyvendinti keli veiksmų planai, įmonėse tebėra daug korupcijos ir interesų konfliktų. Siekiant užtikrinti skaidrų ir veiksmingą viešųjų lėšų panaudojimą, reikia toliau stiprinti korupcijos prevencijos ir sankcijų už ją sistemą. Reikia veiksmingesnių korupcijos prevencijos ir sankcijų už ją skyrimo priemonių, ypač vietos lygmens. Vis dar reikia stiprinti vietos pareigūnų ir į vietos viešąsias įmones paskirtų asmenų priežiūros mechanizmus, taip pat užtikrinti, kad savo esminį prevencinį vaidmenį galėtų atlikti Interesų konfliktų prevencijos komisija. Skaidrumo didinimo iniciatyvos, pavyzdžiui, teisėjų ir prokurorų turto viešinimas, turėtų būti pradėtos įgyvendinti 2020 m.;

(29) Europos semestras yra nuolatinio Sąjungos ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema, galinti prisidėti prie tvarios ekonomikos. 2020 m. nacionalinėse reformų programose valstybės narės įvertino pažangą, padarytą įgyvendinant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus (DVT). Užtikrindama, kad būtų visapusiškai įgyvendintos toliau pateiktos rekomendacijos, Kroatija prisidės prie pažangos, daromos siekiant DVT, ir bendrų pastangų užtikrinti konkurencingą tvarumą Sąjungoje;

(30) per 2020 m. Europos semestrą Komisija atliko išsamią Kroatijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2020 m. šaliai skirtoje ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2020 m. konvergencijos programą ir 2020 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Kroatija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Kroatijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;

(31) atsižvelgdama į tą vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2020 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė[8] pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

(32) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2020 m. nacionalinę reformų programą ir 2020 m. konvergencijos programą. Šiose rekomendacijose atsižvelgiama į poreikį kovoti su pandemija ir sudaryti palankesnes sąlygas ekonomikai atsigauti, nes tai pirmas būtinas žingsnis, kuris leistų koreguoti disbalansą. Rekomendacijos, kuriomis tiesiogiai mažinamas Komisijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį nustatytas makroekonominis disbalansas, atspindėtos 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Kroatijai 2020 ir 2021 m. imtis šių veiksmų:

1. Laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas

[8] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

būsimas atsigavimas. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu skatinant investicijas. Didinti sveikatos priežiūros sistemos atsparumą. Skatinti subalansuotą geografinį sveikatos priežiūros darbuotojų ir įstaigų pasiskirstymą, glaudesnį visų lygmenų administracijos bendradarbiavimą ir investicijas į e. sveikatą.

2. Stiprinti darbo rinkos priemones bei institucijas ir didinti bedarbio pašalpų ir minimalių pajamų sistemų adekvatumą. Gerinti prieigą prie skaitmeninės infrastruktūros ir paslaugų. Skatinti ugdyti įgūdžius.

3. Toliau taikyti likvidumo užtikrinimo mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir savarankiškai dirbantiems asmenims priemones. Toliau mažinti parafiskalinius mokesčius ir prekių bei paslaugų rinkos reguliavimo apribojimus. Siekiant paremti ekonomikos atsigavimą, paankstinti brandžių viešųjų investicinių projektų įgyvendinimą ir skatinti privačiąsias investicijas. Investicijas sutelkti į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, visų pirma į aplinkosaugos infrastruktūrą, tvarų miesto ir geležinkelių transportą, švarią ir veiksmingą energijos gamybą bei vartojimą ir spartų plačiajuostį ryšį.

4. Centriniu ir vietos lygmenimis stiprinti viešojo administravimo įstaigų gebėjimus ir veiksmingumą rengiant ir įgyvendinant viešuosius projektus ir politiką. Didinti teismų sistemos veiksmingumą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas